

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeleten.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara ötvégyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STRIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, okt. 17-kén.

(D) A porosz, angol és francia sajtó általánosan az államtanács többsége s Magyarországra vonatkozólag ennek integritása mellett nyilatkozik. Németországi politikai havi iratok komoly kritikával szólnak a kérdéshez, s nem hizelegve sem a kormánynak sem a közöttünk lakó népeknek, határozottan kimondják, hogy a dynastia csak egy ép Magyarország által lehet biztosítva. A „Stimmen der Zeit“ című havi irat októberi füzetében Dichtung und Wahrheit aus Ungarn című alatt egy velős cikket olvasunk, mely mérsékelt és alapos állításai által nagy figyelmet érdemel. Összeállítjuk főbb eszméit:

„A villafrankai béke után két ut állott az osztrák kormány előtt: benn a békületlen népek megnyugtatója, vagy a külföldi viszonyok jobb karba hozatala mellett, urrá lenni a benn békületlenkedő népek felett.

A birodalom értelmesb része az első utat látta helyesebbnek, de úgy látszik a kormány az utóbbit viseltetett előszeretettel. — A kormány ezen magatartásához képest nem lehetett bámulni, ha a magyarok magatartásán a kétségbeesés látszott, ha nem reméltek, nem bíztak, nem hittek; s tán akkor sem, mikor a birodalomnak legnagyobb szüksége lesz a bizalomra. És pedig minő kilátásuk lehet a magyar értelmes politikusoknak? Az Ausztriával egyetértésen tul csak a kalandok feküsznek, az oroszok, francziák cselszövényei, a dunai szövetséges tartományok kalandos combinatiója, s vérpatak stb. — De végre is azt hiszik: jobb harcban esni el mint élve eltemettetni. E hiedelmet kell megelőzni. — Meglehetnek Bécsben győződve, hogy a korábbi különtörvényhozás, az ország önálló közigazgatása, a mivel ezt országot meg kell nyugtatni. Többet adni nem szükség, kevesebbet mit sem ér. És dacára a magyarok hideg magatartásának, mégis azt állítjuk, hogy Magyarország ohajtja a kibékülést a kormánynyal.

Nem tagadom — folytatja az író, — hogy a birodalom minden tartományaiban alapos reformok szükségeltetnek, de minden fejleményeknek, melyek Ausztria életveszélyes válságát siettetik, súlypontja Magyarország, mely az államélet anyagi factoraiban a monarchia fele részét teszi, de a szellemiekben, nemzeti és politikai fejlettségben kétségen kívül az egész fölött áll.

A magyar elem egyetértő. Ugyanazon szellem, eszme és kívánatok vezérlik a gazdagot úgy mint a szegényt, a magnátot úgy mint a parasztot. Minden osztály egy, még a kath. lelkeszséget sem véve ki, mely soha sem állott úgy a nemzet részén mint most. A mi bizonynyal igen sokat mondó jelenség. Innen a teljes összhangzás minden demonstrációkban, a nélkül, hogy összebeszélénének.

De tán a magyar elem csak maga közt egyes, s nincs gyámola a többi nemzetiségekben?

Ha az olykor szinte hajánál fogva előhuzott demonstratiók sikerét tekintjük, oda kell jönnünk, hogy a magyar elem vagy utólráhetlen tulcsulyal bír, vagy a többi nemzetiség is csatlakozik hozzá, avagy legalább szenvedőlegesen tartja magát, nem látván érdekét kockáztatni a magyar mozgalom által.

Ezen magatartás és tények dacára vannak osztrák politikusok, kik egységi teoriájukat erővel is átvinni vissza nem rettennek azon erőre számítva, mely a magyarok ellenében 1848-ban nem volt minden következmény nélküli.

Kérdés azonban, ha vajjon most az oláhok és szerbek kétszék lesznek-e jogukat és vagyonukat egy ily polgárháborúban kockázni tenni? Es pedig csak is a szerbekről és oláhokról lehet szó, mert a német elem a magyarokkal tökéletesen egy, s a szlovákok sem jöhetnek számitásba, a horvátok pedig éppen követelik vissza magyar-alkotmányos állásukat. Ők a múlt évtizedben nem az alkotmányos kötelek szétzagatása végett fogtak fegyvert, csak is a magyar nemzetiség tulbuzgósága miatt.

A mi a szerbeket illeti, kik már a Rákóczy fölkelés ellen is küzdöttek, ma is még jelentékeny

erőt fejthetnének ki; ámde ez valószínűtlen, hogy ők most a magyarok ellen föllépnének, ők nagy lelkesedéssel vették mustrául magokra nézve a magyar irodalmat, s a testvérisülés az irodalmon és színpadon át, átmenne a társas életbe, és ma az „éljen“ és „zsivio“ többé nem ellentétek. És itt még fontolra kell venni az Ausztria és Oroszország közti viszályt, s a keleti kérdést. Mert nem lehet tagadni, hogy a szerbek Oroszország felé gravitálnak, s mindazt a mi osztrák Magyarországon történik, csak provisoriumnak tekintik.

Több gyuananyag van az oláh népben. Bizalmatlan ez, s nem kevésbé hajlandó az előtte megfoghatatlan magyar mozgalmat gyanusítani, s abból legujabb vívmányaira nézve veszélyt következtetni. Ámde egy oly férfias és harc kedvelő (kriegslustiger) néppel szemben minő a magyar és szerb, az oláh nép legfőleg egy perczig hajthatja végre azt, a mi 1846-ban Gallicziában történt. — Egyébaránt a magyar-erdélyországi oláhoknak nemzetiességi érzelmökkel álladalmi törekvésök is dunafejedelemségbeli fajokunkéhoz csatlakozik, — s mélyebb ellenszenvet róluk most nem lehet fölteni.

Hogy Ausztriára nézve melyik veszélyesebb: újra érvénybe hozni a magyar alkotmányt, mely mellett Ausztria nagy hatalmát állását oly sokáig fenntartotta, vagy pedig főleg fokozni a kifelé gravitáló népfajok nemzetiességi érzelmét? — nem akarom meghatározni. Annyi bizonyos, hogy ily fegyverekkel visszafojtva a magyar nemzeti szellemet, Ausztria éppen nem nyerne. És ha a magyar mozgalom újabb erőszakos eszközökkel nyomtatnék el, Ausztria csak ott állana hol 1849-ben. És pedig soha sem lesz többé kedvezőbb körülmény arra, hogy Magyarország tabula rasára tétessék, mint akkoron volt.

Nem kell tehát úgy vélekedni, hogy az osztrák kormánynak csak a jelenlegi veszélyek láttára kell úgy nevezett concessiókat adni. Nem; Ausztria folytonosan növekedő alap-okoknál fogva oda van utalva, hogy a magyarok kívánatát teljesen kielégítse (volle Rechnung tragen). Annnyit tenne, mint az emberi értelmet kétségbe hozni, ha feltennők, hogy egy kormány erejének fele részét paralyalni, jobb kezét megkötni akarja, távol jövő phantomjainak kérés következményeit vadászván.

Az eszményi államegységet föl kell áldozni, hogy a valódi államegység helyre álljon. Magyarországnak ki kell, és ki fog elégítenni. — Ekkor előlépnek Ausztria külső szövetségei s egy napoleoni genialitásnak sem sikerülend Ausztria elszigeteltségét előidézn.

Im egy külföldi haviiratban közreadott nézet alapvonalait mutattuk fel annak igazolására, hogy nem légből kapottak a magyar ügy iránti rokonszenvről állításaink, sőt e részben sokkal tulmenőbb adatokkal szolgálhatunk, ha például az „Opinion National“ gyakran reánk vonatkozó nézeteit akarnók ismertetni.

Mi általában távol tartjuk magunkat a bíráló észrevételektől. Ez még nem is áll hatáskörünkben, de felmutatjuk az anyagokat, melyekre tisztelt olvasóink építhetik combinatióikat. — A külföldi nyilatkozat után lássunk most egy belföldit is, mely szintén nemmagyar tollból vette eredetét, s nem magyar lapban jelent meg.

*Egy magyarországi német véleménye Maager urról az „Arader Zeitungban.“ Legyen szabad magyarnémet álláspontból azon ember politikai javaslatait megítélnünk, ki a birodalmi tanácsban oly méltán vonta magára mindenki figyelmét. Maager birodalmi tanácsos egyike azon művelt erdélyi szászoknak, kik jöllemben neveltetvén, tudományos képzettségüket Németország egyetemén szereztek, s hazájukba visszatérvén, mint egyszerű polgárok vagy alsóbbrendű közügyi-hivatalnokok, hasznosan működnek s áldásosan latnak.

Ezen erdélyi szászok, kik 1848-ig oly szép demokratikus intézményeknek örvendettek, hogy ezért a magyar korona kevésbbé szabad nepeinel, mindenkor az irigylés és bámulat tárgyát képezték: még most sem tudnak megvalni azon szabad s független önkormányzás emlékeitől, midőn a paraszt és polgár évenként választotta előljárót, midőn ezen előljáróság — szabadon választott közügyi bizottmány által —

állandólag ellenőriztetett, s ennek a maga tetteiről s intézkedéseiről éppen egy számot adni tartozott, mint azt nagyban egy miniszterium a parlament irányában teszi. Oly önkormányzat volt ez, melyhez képest a szász székek évenként választott képviselői — szabadon választott comes-ök (a nemzet grófja) alatt — nemzeti-gyűlésben ültek össze, hogy a nemzet java-baja fölött tanácskozzanak; mialatt e képviselők egyuttal feltékenyen őrizték — az erdélyi országgyűlésen — nemzetük jogait, s mint Erdélyország harmadik politikailag feljogosított nemzete, azon mérlegbe vetették szavazatukat, melyben Erdély ügyei fölött határozva lön.

Ez élénk politikai élet volt! A közszellem virágzott s erősödött; a szülőföld iránti szeretettel a közös magyarságra iránti szeretet csatoltatott össze; közös volt a szenvedés, közös a harc ezen hazáért, s a magyar szent korona lobogójáért. Így volt ez 1848-ig. A szászok ezen emlékezeit Maager hiven őrizte meg kebelében; éppen azért nem is akarja ezen politikai jogokat feladottnak vagy eljártottnak tekinteni, — s jöllehet e jogok 1848 óta tényleg többé fenn nem állanak, ő szívesen kész azokról az ausztriai birodalom közös képviselői szervezete javára — lemondani.

Ez az, hol Maager — a szászoknak 1848-ban tanúsított hűségére hivatkozva s erre támaszkodva — a szászok történelmileg biztosított jogait reclamálja; mialatt ezáltal egyuttal közvetve ily ellentétet állít fel (ha ki nem mondja is azt): „Ti magyarok, kik 1848-ban harcoltatok, reátok nézve e jogok el vannak játszva!

Özintén szólva, Maager birodalmitanácsos, ki a prot. vallásszabadság, s a szabadsajtó tárgyában oly magas álláspontra küzdött fel magát, s mondani lehet, mindenki szívét rohammal bevette, mint erdélyi szász törpévé zsugorodik össze. Ő emlékeket idéz fel, melyek keserűek és fájdalmasak; ő az erdélyi szászokat a magyar nemzettel elentébe helyezi: szíve nem ver Magyarországot történeti intézményeiért, azon évezredileg megszentelt kötelekért, melyek Erdélyt szent István koronájához fűzik, s melyek még ma is az ország valamennyi millióinak szívében szilárdul, rendületlenül gyökereznek.

Maager erővel elszakad a történettől, s tele aggodalommal — hogy egy magyar országgyűlés a szász nemzetiségét s önkormányzatot talán fenyegethetné vagy éppen megsemmisíthetné, — felkiált: „Uram! Semmiféle öntörvényhozás Magyarországon; mi egy közös parlamentet ohajtunk Bécsben; ott van a mi közös hazánk, ott vannak politikai szabadságaink gyökerei.“

Ezen eszme a theoretikus s az alkotmányos szabadság bécsi barátai előtt, nemkülönben egy őszpontosított Ausztria pártolójánál — oly könnyű, természetes és szükségesnek tűn föl, hogy Maager ezen eszmével mindazokat a maga részére hódította, kik félredobva minden történeti emlékeztetéseket, minden nemzeti s hazafiai érzelmeket specialis hazájuk iránt szorosan kapaszkodnak bele — egy összállamba, egy közös parlamentbe, egy törvény s jogba valamennyi tartomány számára, továbbá egy alkotmányos centralisatióba, mint a birodalom nagysága s erejének szükséges föltételébe, azon alkotmányos centralisatióba, mely szerintük egyedül képes a császári kormányhatalmat alkotmányos pályakörben fenntartani.

Látni való, hogy ezen eszme igen csábító. Mi azonban magyarországiak nem emelkedhetünk ily magas fokra; egy szóval: mi nem tehetjük, hogy minmagunkat eladjuk. Maager pedig feleli, hogy emberekkel van dolga, s nem philosophusokkal vagy idealistákkal.

Mi magyarországiak csak addig érezhetjük magunkat jól s boldogul az ausztriai birodalomban, mig politikai önkormányzatunk, saját törvényhozásunk, saját országgyűlésünk megvan. — A legközelebb mult ezt megmutatta. — Maager mindezt feleli, ő Magyarországnak egészen hátat fordít, ő feleli, hogy a szász nemzet annyi évszázadon át boldogul s függetlenül élt a magyar korona védelme alatt, s hogy a szász székeket — a török a tatár ellen — magyar vér oly gyakran mególtalmazta.

Maager birodalmi tanácsos telivér bécsi.

Teljes respectussal az ő férfiasan szabadelvű érzelmei iránt, azt hisszük, hogy ezen német hang, a magyar tartományokban kevés pártbívet számít.

A magyarországi németek, — ezt mi nyíltan kimondjuk, — szívükben magyarok. Magyarországot mint hazájukat szeretik; királyukban az ausztriai császárt tisztelik, s a veszély idején hiven és készséggel fognak Ausztria érdekeiért küzdeni.

Igy gondolkodik a magyarországi németek tulnyomó száma. Reméljük, hogy az erdélyi szászok is a magyar korona legtovább eső szögletében helyezve, Németországtól elszigetelve, a magyar földhöz testtel lélekkel lebilincselve, körülözlönölve a román elemtől, illetleg abba beékelve: a magyar zászlót, mely Magyarországot minden népfajt, mint azon haza gyermekeit óltalmazza, nem fogják tekinteni elenséges lobogónak; ők a multon okulva, a magyar korában szívöknek kedves minden javaik palladiumát fogják felismerni sat. Vajjon családunk-e mi ebben, s vajjon Maager a maga képviselői alkotmánytervével az őszes szász néptörzs tolmácsa volt-e — nem tudjuk. De annyit constatozhatunk, hogy Maager nem a magyarországi németek érzelmeit fejezte ki. sat.

Bauszern.

(D) Magyar akadémia. A mióta a nemzet cselekvési köre csakis tudományos, vallási és humanistikus intézményeinek keskeny körébe szorult, azóta annak erőteljes terjedése arra szólított, hogy ezen szűk köröket nagyszablatú terjesztéssel ki. Az egyházi és tudományos intézményeken egyaránt mutatkozik a nemzet szellemi nagysága, s azon politikai fejlettség ösüldéből reánk maradt fénye, melynek nagy tere volt hajdan a zöld asztalok körül, ma a legkisebb körből is éppen úgy képes végigragyogni Árpád és hazáját.

A magyar tudományosság és vallásos érzés nagyszerű emelkedettségnek örvend, mióta a nemzet figyelmé egészen e tere van szorítva, s kétségtelen az, hogy úgy a Királyhágón innen mint azon túl a politikai téren nemzeti felkésztetés, gazdag áldozatforrással nyújtja emelőjét azon intézmények táplálására, életképessé tételére, melyeknek, ha virágzása nem is, de fennmaradása dacolni képes mindig a politikai változásokkal, s a nemzetiség magvait önmagában minden viharok közt megőrizi.

Közelebbi lapunkban említettük a magyar akadémia nagygyűlését; lapunk szűk teréhez képest nem lehet feladatunk tizetesen közölni ama magasztos beszédeket s felolvasásokat, melyek e nagygyűlést valóban nagyszerű nemzeti inenné tevők. Ujjabb alkalom nyílt ott, hogy a nemzet kifejezze saját méltóságát s nemzetiségéhez való hű ragaszkodását, s hogy újabb hangos jelét adja megsemmisíthetetlen életérzésének s szellemi emelkedettségének.

October 13-a volt a szenteltve, hogy az akadémia halhatlan alapítójának gyászünnepe ülj meg. És a mint a Pesti Napló szép tollal kifejezi: „A magyar akadémia — nem! — a magyar nemzetnek történelmének egy fényes levéllel, a mai nemzedék egy nagy emlékével, irodalmunk két remekével lett gazdagabb!”

A muzeumi díszterem szűk volt a résztvevők sokaságának, mely az ország minden részéből összegyűlt.

Innepsélyes csönd következett be, midőn az akadémiaiban az elhunyt örekre élő halottak utódja b. Eötvös József emlékbeszédét megkezdte, mely utóbb a lelkesedés kitörései által számtalanszor megszakított.

A szónokot a költő, de a lelkesedést csak újabb lelkesedés váltotta fel. Arany János szavai költeményét, nyomtatásban is osztogattak a néptömeg közt, írja a P. N., és közzé teszi hasábjain Arany János szép költeményét, mely valóban műremek, s kivált utolsó fele részén nagyszerű emelkedettséggel van írva. Legyen szabad néhány versszakot átvennem.

De hogy kövesse nyomdokait az ének?
Némüljön el, lant, gyöngye szótától.
Ezám tudósai, könyvet nagy nevének!
Klio! te készítsd legdicsebb lapod.

Idé azt, ki a pusztán népet vezérli,
Ki kürtöl, és lerogy a régi fal;
Tarquin előtt ki araszt megcsereit;
Fülöpöt ostoroz lángajkival;
Ki győzni Athent eszéllt is szorítva;
Kit bűsz csoport elítél, mert igaz;
Ki Róma bukta néhét felhasítja —
Elég... a példa fáj: Széchenyi az.

Szentebb e föld, honunk áldott alapja
Mióta — nagy szíve! — benne nyugoszol:
Szentebb a multak ezredévi lapja,
Mióta, nagy név — hozzá tartozol.
Koszorút elő!... morzsolj el könyünkét:
Az istentől perzi már ezek,
Borítsa tünnepöl mirthusz fejünkét,
Reménynyé váljon az emlékezet.

A szónok, valamint a költő felé mindenfelőlről tödultak öregek, ifjak kézzsoritásra, a távolabb levők füvegeiket lengették feljök.

Végre gróf Dessewffy, kire mint elsőkre volt bízva a zárbeszéd, rövid szavak után e halálmót mondá: „Kegyelmes volt irántunk Isten, hogy őt nekünk adta, de még kegyelmesebb, hogy őt megérdemeltük!”

Erre megzendült a Szózat, „ezerek ajakán,” utána harogó hangok éltették a haza kedvenceit, köztük Batthyány Lajosné és Bartakovics Bélát.

Az élejenek sorát gróf Dessewffy fejezte be e szóval: „Éljen a haza!”

✓ Szamosújvár, okt. 8. 1860. (Vége.) Ugyanaz nap estején, melyen casinónk megnyitott, az összes városi lakosság, osztály, nemzet és valláskülönbég nélkül fátylaszenével tisztelt meg közkezdésségtől polgármesterét Jakab Bogdán urat, ki birodalmi tanácsosi minőségben 4 hónapig e városból távol Bécsben levén, e hó 6-án este érkezett ide vissza. A tisztelgés alkalmával az összes városi polgárság érületét velős szónoklattal Czecc tanár ur tolmácsolta, kijelentvén, mikép a tisztelgők roppant sokaságát nem a megtiszteltetett férfi magas állásának fénye, hanem szeplőtlen jelleme, melyet a kaján irigység és alattomos fondorkodás kigyósziszegései sem voltak képesek meghomályosítani, s azon loyális honpolgári érdemei, melyeket e történelmileg oly sokat szenvedett haza érdekeinek s ös-történelmi jogainak védelmezésével s férfias önfejlődéssal vívott ki és öregbített, *) továbbá azon öszinte ragaszkodás, tisztelt és szeretet, melylyel személye iránt az összes városi lakosság osztatlanul viseltetik, gyűjtötte össze; beszédét szónok a költő e szavai-val fejezte be:

„Ki a közüdvért áradoz, életét
Fényes dícsőség környezi mindenütt,
S minden halandót tiszteltre
A lobogó szeretete indít.
Szent hálaemlék jegyzi hideg porát,
Sors és idő nem hozhat enyészetet
Nevére, sem siralmas éjtét.
Tetteinek magasztos hírére.”

Ezután tanácsos ígató Goposa Joachim ur fejezte ki a tisztikar örömet öhajtvá várt polgármesteriik szerencsés megérkezése felett, és üdvözlé azok nevében a férfit, ki a hazának s az azt alkotó törvényes nemzeteknek várakozását kielégítőleg járt el, magas hivatásában.

*) Az érdemes polgármester ur a birodalmi tanácsban magartársasáért, minden erdélyi magyar becsülését kiérdemelte. Szerk.

Mindkét beszédre áradozó ékesszólással, s azon szellemenben, mely a birodalmi tanács majoritását áthatotta és vezérelte, felett a fennebb tisztelt férfit, kijelentvén, miként hosszas távollét utáni vizsztatért hazájába s városába azon kedves tapasztalás teszi legkellemesebbé, hogy polgártársai szeretete és ragaszkodása, mely a távozt utjába kísérte, nem volt a pillanat mulékony jelensége, hanem állandólag megmaradt az a visszatérő részére is, s hogy élte legfőbb boldogságát abban találja fel, ha e sokat szenvedett hazának jobb jövője eszközésére irányzott öszinte törekvése által a haza, fejedeleme, s polgártársai várakozásának sikerült megfeleltetnie, s ha a birodalmi tanács majoritása által elvetett mag azon földbe, melyet hazának nevezünk, kiczikázva, s azon napnak éltető sugárai által, melyet mindnyáján fejdelmünknek vallunk, megérlve, életadó gyümölcseit a haza, s az azt alkotó nemzetek részére megtermendi; mit szűnni nem akaró éljenzés követett.

Vajha adná Isten, hogy amaz öszinte törekvések, és jóakarát, mi a birodalmi tanácsban annak majoritása részéről oly magasztos jelenségek között a tiszta honszeretetnek nyilvánult, a pusztában kiáltozónak hangjaként nyomnélkül és eredménytelenül el ne enyészzenek, hanem hozzák meg hazánk számára is az alkotmányos élet ama jobb korszakát, mely után:

„Buzgó imádság epedez
Száz ezrek ajakán.”

✓ Tasnád, okt. 12-én, 1860. — Városunk egy része külföldben is katolikus lévén, első alkotmányos királyunk Sz. István ünnepét mint mindig, úgy most is az ünnep méltóságához képest kívánta megülni; a szokott egyházi szertartás után a már előre közrebocsátott program szerent a helybeli művelt osztály fiatalsága által a kaszinó javára szavallati estély rendeztetett, melyet vidékünk értelmisége is jelenlétével egy az ünnep magasztossága, mint a jó czél elérése emelése tekintetéből megörvendezetett; s a kaszinó jövedelme körülbelül 70—80 új forint lehetett.

Mint hazánk első rendezőjének emlékre szentelt ünnep nagy jelentőségéhez képest, a szavallati tárgyak is a haza szent érzelmét tolmácsoló verszetek valának, s nem emléksznünk, hogy közülük akármelyiket is a sajtóhatóság megtiltott minék bélyegezte volna; annyival nagyobb kedvetlenséget okozott a tekintélyes hallgatóság előtt tett kinyilatkoztatás, hogy az „Isten csudája” című darab Petőfitt be tiltatott. A közönség kíváncsiára az említett darab elszavallása csakugyan meg is történt; később pedig éjfélig tartó táncmulatsággal végződött az ünnepély; így egyszerűen ez azon tény, mely a „Sieb. Bote.” után magyar lapokban is mint rendzavarás említették. — Az igaz, hogy a füllekesült társaság némely hevesebbjei nem igen könnyen tűrhették a közbe jött akadályt, s ejthették el oly szót is, a mit tñ más állapotban nem is gondolt volna meg némelyik. De melynek mégis később szomoró következményei lettek a mennyiben több beidézésék stb. történtek.

Bizony szomorú idöket élünk, nem telik el hét, melyben egész városunk remegésben ne lenne a gyakori gyújtogatások miatt, leginkább a betakarított széna boglyák gyújtattak meg valami istentelen kűl által; házak is vétettek czélba, de jókor észrevétetvén, a dűl elem nem törtetett ki. Azonban annyira pénz nélkül szegény vidékünk, hogy csak az adót sem vagyunk képesek fizetni, vagy kikeresni, a minék legnagyobb bizonyossága az, hogy a járási hivatal kénytelen volt az adó behajtása végett katonaságot, gyalog és lovasságot szállásoltatni városunkba.

Tengeri bőtermést adott, a szőlő érés a kedvező idök folytán szép reményekkel bíztat. A szőlő leveleken itt is láthatók a penész gombák, elsatnyitva a szőlő leveleket skarlát veres színtű állományaikkal.

A Széchenyi-ünnepélyek megtartattak majd minden magyar lakossággal bíró helységekből, de tudunkkal annak későbbi maradó emlékeit semmiféle alapítványok eszközése, iskolák vagy más czélokra fájdalom nem történt. r. l.

Nagy megdöbbenést okozott k. Szolnok-megye volt követe László I. urnak elfogatása s Józsefsádtba bellebeztetése.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Photogen-világítás.) Városunknak egyik legtevékenyebb polgára az eskült közönségnek azon ajánlatot tette, hogy kész az utezákat photogennel világítani ugyanannyiért, mennyibe a mostani halvány világítás kerül, a lámpákat a photogen világításához saját költségén alkalmazza, s ha év múlva azokat a városnak ajándékozza. Ez ajánlat következtében mult szombaton, f. hó 13-án ment végbe a versenyvilágítás a photogen és a javított olajlámpák között a közepütczében. Szentanni valánk, mi kétség alásam vonható, hogy a photogen az olajvilágosságátsokszorosan meghaladta, melyek után megvagyunk győződve, hogy az esküdt közönség a photogen-világításra tett ajánlatot nem fogja visszavetni.

A mint értesültünk, a helybeli ügyvédi kar a m. igazságügyi miniszteriumhoz azon folyamodással járult, hogy az ügyvédeknek is legyen megengedve, miként a magánosoknak, hogy a pereket az illető felek anyanyelvén folytassák.

Burján Pál könyvtáros f. hó 12-én hosszas és kinos szenvedés után meghalt. Csaknem 71 évre terjedt munkás életét a tudomány szolgálatában töltötte; s egy szépen rendezett, nagyszerű és becses könyvtárt hagyott hátra; benne a régibb irodalomnak hazánkban kétségkívül első rangú ismerőjét vesztettük el. Gyászkiiseretét nagy népsokaság szűzte a tudomány s irodalom barátainak nagy száma képezte. Bőke a hű munkás porainak!

Az iparos társulatok ujjaalakulása történetéből érdekesnek látjuk megemlíteni, hogy a helybeli német-szabó és gombkötő-czéhék egy társulattá egyesültek. E tesület kebelében egy olvasó-kör is alakult, a mely szaklapok és hasznos olvasmányok által akarja tagjai szellemi érdekét emelni. Utánzásra méltó példa!

— O cs. kir. Apostoli Felsége f. évi szept. 28-ról kelt legfelsőbb határozatával a kolozsvári sebészeti tanintézetnél az elméleti orvostudomány eddigi tanárát, Jendrassik Jenő tudort, az élettan s felsőbb boncztan rendes tanárává a cs. kir. pesti egyetemnél, s az állati testvéteiről tan eddigi magán-tanítóját az éppen most vezetett főiskolánál, Margo Tivadar tudort, az elméleti orvostudomány tanárává a kolozsvári sebészeti tanintézetnél legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— A „Prag. Ztg.” szerint Josephstadtban jelenleg 20 belebbezett egyén ül.

— Urházy György a „M. Sajtó” főmunkatársa lefordítván, Thouvenel E. jelenlegi francia külügyminiszter „La Hongrie et la Valachie” című munkáját közelebbről sajtó alá boesátandja. E munka régebben jelent meg, s szerző a magyar nemzet erényeiről magasztalással, ősi intézményeiről csodálkozással, hazánk jövőjéről jó lélekkel nyilatkozik, azon fejlődési korszakot rajzolja, melynek Széchenyi István langesze, s hazafini lelke adott lendületet.

— A „Neues. Nachr.” nek Triesztből okt. 10-ről írják: Azok száma, kik a Garibaldi fölé toborzó bizományokban résztvét miatt elfogattak, tegnap estig 15-re emelkedett. Ezek közül néhányan idegenek, s Nápolyból, Bariból és Molfetából valók. Azt mondják, hogy egy katonai bíróság elé fognak állítani, mint ellenséges hatalom részére való hamis toborzás büntényével vádlottak.

— A magyarországi ágost. hitv. evangélikusok négy autonóm superintendenciája egyetemének közgyűlése okt. 10-dikén tartotta első ülését a pesti ágost. hitv. evangélikus templomban. Az elnök-séget Sztromszky Sámuel legidősb superintendens s báró Pronay Gábor mint legidősb főcurator foglalták el a zöld asztal mellett. Másnap nagy lakoma tartatott, mintegy 200 terítéssel, az „Európa” nevet viselő szálloda teremében. Ezen alkalom, — írja a „P. Napló,” — midőn a haza különböz részeiből összegyűjtött régi ismerősök baráti kezét szoríthattak, fényesen tanúsítja a magyar nemzet azon józan érettségi fokát, mely azt a vallásos türelemben oly szépen jellemzi. A felköszöntések sorát Ivánka Imre ur kezdte meg. Sztromszky főt. superintendens ur egészégeért, mint a ki a gyűlésben nem tilt szónokolt ugyan, de szíve, lelke a magyar nemzet javáért buzog. Ft. Székács superintendens ur főtiszt. Dániel János kanonok urat, mint a szeretetteljes türelem apostolát éltette. Havjár Dániel szavai lelkesz ur a magyar Akadémia elnökei gróf Dessewffy Emil és báró Eötvös József urakért emelt pobarát. Gr. Dessewffy E. ur a protestantok állhatatos küzdeleiből kivetkezetté vonva, a jog-érzet terjedéseért és a jó példák ragadósságaért ivott áldomást. Dániel kanonok fölemlítvén a német Gusztáv Adolf egyetl azon határozatát, hogy ezentul Magyarországon csak a patensileg rendezkedett egyházközsegeknek nyujt segélyt, az önzetlen keresztény szeretetet éltette, mely jótéményét nem köti föltételekhez. Éltették Magyarországot herceg-prímását, Mariznati urat, görög nem egyesült apát, a protestans egyház főbajnokait, az ág. hitv. superintendenseket és felügyelőket fejenként, éltették Deák Ferenczet, gr. Mikó Imrét stb. Szentiványi Márton ur (világi főcurator) áldomásában a szentírás oly alapos ismeretéről tett tanusagot, hogy — a mint Székács superintendens nyomban meg is jegyezte, — sok pap, a ki már évek óta hirdeti az ígét, szegyenben maradna mellette.

— Az „Oest. Ztg.” nek írják: Tegnap a Jour. d. Genben egy hirdetés tudatta, hogy más nap, f. hó 6-kán délelőtt 10 órakor innepsélyes gyász-istenisztelet fog tartatni, az ezeltűt 11 évvel kivégzett Batthyány Lajos grófért. Ez megis tartatott az ujon épült kath. templomban mintegy 30 itt élő magyar, s több lengyel, román stb. jelenlétében.

— A „Fortschritt” írja, hogy f. hó 12-dikén nagy szemle-hadgyakorlat tartatott, melyen Császárné ő fge is fekete lovagruhában, s fekete magyar kalappal a fején, jelen volt.

POLITIKAI HIREK.

— Garibaldi nak a Volturno melletti diadaláról Santa Mariából okt. 3-káról írják a „Times”-nek: „Tegnap Garibaldi a Volturno mellett csatát vívott és nyert. A küzdők számát illetőleg ez volt a legnagyobb csata, melyet Garibaldi eddigi katonai pályáján vívott. A nápolyiak teljes vereséget szenvedtek. Nincs idöm a posta elindulása előtt a részleteket megírni, s azt magamnak későbbre tartom fen. Nem hiszem, hogy a királyiak még valaha támadólag lépnek fel. Nekik az egész vonalon több mint 30,000 embrik volt, melyekkel szembe mi alig állíthattunk 15,000 embert. Veszteségeink nem oly nagyok, mint előre lehetett volna várni. Sok sebesültünk, de kevés halottunk van. A Bixio által elvágott oszlop Caserta közelében mutatta magát, s Garibaldi ma elindult megadni neki a halálos döfést. 5 ágyut foglaltunk el, miket meggergel korán cserben hagytak a nápolyiak, de csak este sikerült elszállíthatunk. Ez alkalommal két angol matróz tüntette ki magát.

Garibaldi okt. 3-kán Caserta főhadiszállásáról következő napirancsot bocsátott ki:

„Katonái az olasz hadseregnek! Küzdeni és győzni czélja azon hősöknek, kik minden áron Olaszország szabadságát akarják. Ti ezt az utóbbi küzdelmes napok alatt bebizonyítottátok. Tegnap diadal koszorúzott benneteket az egész hosszú vonalon, ma Casertában és magaslatain oly esemény történt, melyet a történelem a legszerencsésebbek közé fog sorolni. Észak vitéz és fegyvermezt katonái a hős Soddó őrnagy vezérlete alatt megmutatták, hogy mire képes a fegyvellemmel párosult olasz vitézség.

Gyalázat arra, ki a világ ezen vén királynáját megvetni akarja, most midőn gyermekei hazájok felszabadítására egyesülnek.

— Egy nápolyi okt. 4-ről szóló távsürgöny jelenti, hogy a királyi csapatok okt. 3-án, hogy az elvágott bajor hadoszlopnak segélyt nyújtsanak, Capuából kirodottak, de visszaverettek; innét támadt a hír, hogy Capua átadták, s a királyiak Gaeta felé visszavonulnak. Egyébiránt úgy látszik, hogy a bajor csapatok egészen elfoglaltak, mert ugyanazon sürgöny 5000 foglyot említ, holott eddig csak 2000-ről beszéltek.

Ugyanezen ütközetre vonatkozólag írják Párisból, hogy az okt. 1-sői ütközetnek a fölkelők részére kedvező kimenetelét a Nápolyban helyőrségként fekvő piemonti csapatok adták; Villamarina marchese ugyanis a már-már csatavesztes Garibaldinak támogatására maga idejében két század bersaglierit, egy zászlóalj gyalogságot és két üteg tüzérséget küldött segítségre. Ez az első alkalom, hogy a piemontiak a nápolyi király ellen nyílt csatában léptek föl.

A Volturno mellett s Capua előtt kivívott előnyök következtében Nápoly örömtassága általános volt. Okt. 1-én Nápoly főutcáit mind ki voltak világítva. Hogy minő állásokot foglalt el jobban Garibaldi, még nem tudni, úgy látszik azonban, hogy sikerült neki a Capua körüli magaslatokat mind elfoglalni. — Az ütközetben Garibaldi fia is — habár csak könnyen — megsebesült. Okt. 2-án este a 800 emberből álló egész piemonti helyőrség egész tábori készülettel kivonult, utiránya után ítélve, azt hiszik Capua mellé.

— A voltturnói csatából még a következő részleteket közli egy londoni hírlap: „Az idegen harcosok közt különösen 40 (mások szerint 60) magyar lovas tűntette ki magát Figyelmesy őrnagy alatt, a ki mintegy két hava Londonból K. által volt ajánlva Garibaldinak. A magyar vitézek merészsége magára vonta az egész hadsereg bámulatát, de fájdalom közülök sokan megsebesültek; ott harczolt 15 angol matróz is, a kik csak időtöltésből mentek volt a táborba, s egyikök halva maradt a csatásokon. Ötven piemonti tüzér, kik szintén csupán kíváncsiságból voltak jelen a táborban, azon kedvezményt kérték ki magoknak, hogy kezelhessék a nápolyiaktól elvett ágyukat s feladatuknak emberül feleltek meg s at.”

— Párisból írják, hogy a piemontiak okt. 9-én 25,000 emberrel voltak a nápolyi határon átkelendők. Ostromágyukat visznek magukkal s azonnal hozzá akarnak kezdeni Capra és Gaeta ostromához. Ezenfelül Persano tengernagy hajóin több ezer ember van, s Genuából szintén csapatokat indítanak Gaeta felé. Más 4000 piemonti Anconából indul Palermóba. Általában Turinban nagyszerűen folynak a katonai intézkedések. Az egész szárd hadsereg, kivéve a dél- és középolaszthoni csapatokat, a hercegségekben s Romagnában lesz felállítva. A szárd erődökben a nemzetiőrsg teendő a szolgálatot, úgyhogy az egész hadsereg rendelkezhető állapotban lesz. Sőt, a mint írják az „A. A. Z.”-nak Genuából: Sanpiardarenában, egy kis helységben nem messze innen, százakra menő munkások foglalkoznak naszádok építésével, a melyek Garibaldinak a Po melletti hadműveleteinél szolgálatára álljanak. E mellett innen hat ezred sorkatonaság indul a Mincio felé, csapatok vonulnak Romagnából Ferrarának, s ezernyi munkás dolgozik az alessandriai várműveken.

— A Reuterféle iroda tudósításai szerint a francia hadcsapatok megszállották Viterbot, Velletrit, Civitavecchiát, Castellat, Tivolit, Palestrinát, Frascatit, Albanot és Valmontonet. A szent atya, ki Rómában fog megmaradni, megtagadta a Napoleon császár és Victor Emanuel által följajlott pénzbeli kárpótlás elfogadását.

— Nápoly, okt. 5. Este egy 30 személyből álló küldöttség indult innen Livornóba a „Sirien” francia gőzessel. Ezen küldöttség a legfőbb állami s helyhatóságok s a papság képviselőiből, a városnak legnagyobb befolyásu s legkedveltebb notabilitásaiából áll. Livornóba érkezéssel ezen küldöttség tüzstent Anconába induland, hogy az ország nevében Victor Emanuel mindkét Szicília koronájával kínálja meg. — A tróni-érsek szintén egy iratot intézett Victor Emanuelhoz, melyben azt Nápolyba jövetelre kéri, az Olaszország nagy művének megpecsétlése végett. — A bajai erőd a vezüvi vadászok könnyű megtámadása után capitulált, ott igen telemes készleteket találtak.

— A voltturnói csatáról az „O. D. P.”-ban olvassuk: „A calabriaiak, egy nemétől a boszuvágnak fel-tüzelve, csodákat műveltek. A csatatüz folytában eldobták puskáikat s kirántva türeiket, egész dühvel rohantak meg a királyiak egy hadoszlopát, s azt „Eljen Italia” köszöntések közt lekonzolták. A magyar buszárok szintén dicseretet érdemelnek, ők kartács zápor közt kétszer vetették magukat az ellenséges gyalogságra, s ölték kaszabolták mint a legyeket; e jelenetnek ezredesök gróf Teleky, szemtanuja volt.”

— Bécs, okt. 12. A bécsi „Presse”-ben olvassuk: Az „A. Allg. Ztg.” szerint Albrecht főherczegnek a második hadsereg főparancsnokává nevezetése bizonyosnak tekinthető. Az illető hivatalos kinevezetése rövid idő alatt meg fog jelenni, s ő császári Fensége azután haldéktalanul elutazik Olaszországba. Már ki vannak jelölve környezetéből azon személyek, kik kísérisi fogják. Valjon lovag Benedek tábornagy ur a főherczeg főszállásmesterei főnökévé nevezetik-e, — mint ezt katonai körökben állítják — ugyálszik, hogy még eddig nincs elhatározva.

— Vajjon a három tiltakozó hatalom részéről várható-e valamely elhatározott lépés Piemont túlhágásai ellen? — Egy rajnai lap berlini levelezője ismételve határozottan állítja, hogy Poroszország Turinban nem tiltakozott, s ezen lépése főleg azért maradt el, mert ez által Angliától elválnék, mit minden varsói találkozás daczára tenni nem akar. Annyi legalább bizonyos, hogy Poroszország a maga követét, bár erre orosz részről föl volt szólítva, nem hívá vissza. Talán ez okozá, hogy most Oroszország részéről is más magyarázatot adnak a már jelentett követ-elhívásnak. Stackelberg turini orosz követ ugyan Varsóba rendeltetett, hogy ott felvilágosítást adjon mindazon dolgokról, mik egy netaláni határozatra nézve szükségesek lesznek. Ha ez így volna, úgy azon három hatalmi tiltakozásnak mérge természetesen nagyon el volna véve, s Victor Emanuelnek nem igen kellene attól tartani, hogy terhes felhők függendnek egen, midőn a nápolyi határon átkelend.

— Beirut, szept. 23. Ama druz főnökök közül, kiket Fuad pasa itteni megjelenésre szólított föl, 12-en eljöttek, kik vizsgálat végett letartóztaták; a többiek a tartomány belsejébe futottak el. Fuad pasa egy kiáltványban kihirdeti, hogy azok, kik nem jelennek meg, ma-kacsságból fognak elítéltetni s javaik el fognak koboztatni, s későbbi kézrekerülésük esetében, az ítélet újabb per nélkül fog végrehajtani. A keresztények a Damaszkusba és Libanonba visszatérésre szólítatnak föl.

— Bukarest, okt. 6. A Reuterféle irodának jelentése szerint Kuza herczeg Páris számára diplomatai ügynököt nevezett ki. Azt hiszik, hogy a Kapu ezen kinevezés ellen tiltakozni fog, miután mindig igénybe vette azon kizárólagos jogát, mely szerint a fejedelemségeknek képviselése az idegen udvaroknál őt illeti.

— Belgárd. A „Szerbszki Enewnik” meleg utóhangokon emlékezik meg az imént elhunyt Milos herczegről, mely utóhangokból kiemeljük a következő helyet: A Milos név szoros összeköttetésben van Szerbia fölkelése s felszabadulása történetével. Milos életének és tetteinek történetét leírni annyit tenne, mint megírni Szerbia tizenkilencedik századbeli történetét. Milos herczeg sirba száll utolsó hőse ama felségesen tragikai korszaknak, melyről apáink és nagyapáink keseredés élvezzel regélnek; ama hideg kezek, melyek ma keresztbe fektetve nyugosznak mellén, egykor barátságos szorongatták Cserny Györgye, Aiduk Welykos Vaso Karopic szerb hősök kezeit, a kiknek csontjai már rég a földben porladnak, s a kiknek emlékek fön él a hálás nemzet dalaiában. A természet által éles észszel s elszánt bátor szívvvel megáldatva, Milos herczeg életének legveszélyesebb s legbonyolodottabb napjaiban is el tudott igazolni; tudott nevének ellenség és jó barát előtt tekintélyt szerezni, s nemzeténél oly népszerűségre testi szert, a minővel ritka uralkodó dicsekedhetik. Athleticus testi erejének tökéletesen megfelelt szokatlanul hatalmas szelleme. Minden ember, de kivált az orvosok bámulták a nyolczan éves agg vas természetét, ki egy évnél régebben küszködött, igen nehéz és mindinkább súlyosbodó testi fájdalommal, s mindamellett a legsajgóbb testi fájdalmak közt sem veszté el lélekjelenlétét és nem feledkezék meg uralkodói kötelességeinek öntudatáról. Utolsó lehetőséig uralkodott ő. Milos herczeggel, mint a patriarchalis államforma képviselőjével és gyakorlójával, bezáródik egyszersmind a nemzeti államélet első korszaka. Szerbiában új aera hajnalodik. Reményteljes bizalommal függeszti szemeit a nép a trónörökösre, kire nehéz, de felséges feladat vár: a nemzet újjászülése!

— Ujabbak. — Turin, okt. 12. Ma az „Opinione” közli a szárd király által az olasz néphez Anconából, 9-ről intézett következő manifestumot: „Katonáim a Krimben harczoltak; ez által Olaszország Európa érdekeltségét magára vonta. A párisi congressuson küldöttjeim először szoltak Európához Olaszország fájdalomairól. Napoleon szövetségeseimmé lett; s Olaszország minden részéből önkéntesek özönltek zászlóim alá. — Csakhamar államtekintetek békét parancsoltak.

Ha nagyra vágyó volnék — mint ezt családombnak szeméret veték — Lombardiával megelégedhettem volna; de én katonáim vétét Olaszországtól, nem pedig magamért ontám! Némely olasz tartományok megszábadíták magukat uralkodóiktól, s én kötelesnek érzém magamat a nép szabad szavának érvényt szerezni. Midőn az an-

nexiót elfogadám, nagy nehézségekre találtam; azonban Olaszországnak adott szavamat nem szeghetem meg. Öseim tartományai közül kettőt föl kelle áldoznom. A nagyherczegnek a háboru előtt hiában ajánlám föl szövetségemet; a pápának hiában Umbria s a batágrófságok vicariatusát; II. Ferencz királynak adott tanácsaim sikertelenek maradtak; szövetség iránti ajánlatom a szabadsági háboruban visszavetett. Én Olaszországot az olaszok számára kiáltam ki! Seregemmel nem azért jövök, hogy akaratomat rátok toljam; hanem azért, hogy számotokra tiszteletet szerezzek! szabadon választhatok!”

— Oct. 13. A kamra tegnapi ülésében vita nélkül helybenhagyatott, hogy a kormány a többi olasz tartományok annexiójának végrehajtása után föl legyen jogosítva, a választókerületeket akkép szabályozni, miszerint a követek száma 400-nál sohasse menjen kevesebbre s az egyes kerületek középszáma 50,000 lelket ne haladjon túl. A senatus 12-diki ülésében éppen semmi ellenzék sem nyilvánult az annexióra vonatkozó törvényjavaslat ellen.

— Ma az „Opinione”-nak egy vezércikke megjegyzi: Belső reactiótól Olaszország nem fél. A diplomatai reactio pedig visszatérést idézne elő; s ekkor az olasz mozgalom könnyen átléphetne azon határokon, miket maga elé jelölt ki: „az Alpsektől az adriai tengerig.” Európának — ha nem akar általános háborut idézni elő, — el kell ismerni a megtörtént tényeket. — Olaszországnak a legnagyobb sietséggel egygyé kell lennie, seregét s hajóhadát rendeznie. Ha ekkor anuak 300,000 szurony s egy tiszteletet parancsoló hajóhad áll rendelkezésére, egyetlen kühatalmasság sem nyílvánítandja többé azon óhaját, hogy Olaszország belügyeibe akar beavatkozni.

— Ugyanezen lap jelenti: A viterbói helyhatóság a livornói britt consulhoz köszönő iratot intézett; mivel az angol kabinet Viterbo városa, s tartományának újra a pápa uralma alatti egyesítése ellen tiltakozott.

— Milano, okt. 12. A piemonti sereg egyesülése, a „Perseveranza” szerint, Aquilában fog történni. Bosco hadteste Cialdininak egyik hadosztálya a Chienti balpartja hosszában Ternifig menő uton lépnek át az Appenineken, hogy erre Rieti s Civitaveciale, az első nápolyi város felé nyomuljanak. A 4-dik hadtest más 2 hadosztálya az adriai tenger mentében Pesccarág nyomul. Az előhad főhadiszállása Cialdini alatt Popoloban leendő.

Milano, okt. 14. Mihelyt megfogott történni a Dél-Olaszország annexiójára vonatkozó népszavazás, a „Perseveranza” szerint 3 új tárczanélküli miniszter fog kinevezettni.

— Párisba, okt. 12-én hivatalosan megkapták a tudósítást, hogy Victor Emanuel király megérkezett a nápolyi területre, a hol hadai már megelőzték. Cialdini tábornok hadtestéből két osztály az Abruzzo-kon ment keresztül; 8000 ember okt. 9 és 10-kén Nápolyban szállott ki. Ezeknek felét tüzstent Capua felé indították, a hol az ellenségeskedések Garibaldi és a király hadai közt folyamatban vannak. Persano tengernagy pedig azon parancsot kapta, hogy Gaetát tarítsa sakkban a tenger felől, s okt. 13-kán már közel kellett lenni a nápolyi partokhoz.

Egy okt. 12-én kelt turini sürgöny szerint Capuanál az ágyuzást okt. 9-kére viradóra kezdték újra meg. Azután 24 órai fegyvernugvásba egyeztek a szembenálló hadvezérek, hogy a halottakat eltemetessék. A fegyvernugvás után az ágyuzás újra kezdődött, s folyt 10-kén egész nap, mindkét részről nagyon élénken. A sürgöny hozzá teszi, hogy Garibaldi néhány új állomást elfoglalt, de azoknak fontosságát közelebről nem határozta meg. Victor Emanuel király Grottamarében ültette fel főhadiszállását.

— Nápolyi lapok jelentik: Salzano tábornok Garibaldival folytatott értekezlet közben Capua capitulációját ajánlá föl, a hadibecsületes kivonulás föltétele alatt; Garibaldi ezt nem fogadta el s azt kívánja, hogy Capua s Gaeta capitulációja együtt történjék.

Páris, okt. 15. Ma a „Moniteur” kijelenti: Azon állítólagos távirat, melyben Grammont Lamoriciérenek a francia csapatok tüsténti segélyét jelenté, hamis. — Csupán az anconai francia consulhoz indított egy sürgöny, s abban az jelentetett, hogy a francia kormány nem helyesli az egyházi államba eszközölt piemonti inváziót. — A „Patrie” jelenti: Turinban azon általános hitelle találó hír terjedt el, mely szerint a szárd kabinet a mozgalmi párt irányában azon kötelezettséget vállalá fel, hogy Velenczét fél év alatt megtámadandja, ha annak felszabadítását diplomatai uton előbb nem eszközözlhetik. — Hirszerint a szárd sereg 250,000 főre fog emeltetni.

— A „N. Pr. Ztg.” írja: Egészen való, hogy Savoyában jelentékeny francia haderők vonatnak össze egész csöndességgel. E pillanatban nagyon sok sátozt készítenek.

— Trieszt, okt. 14. A „Triest. Ztg.” szerint

mintegy 2000 főnyi török csapatok szállítottak ki Ragusában a török tartományok megszállása végett.

Konstantinápoly, okt. 12. A nagyvezér tegnap délből Szalonichból visszatért. Éjjelkor a belső kikötőben tűzvész ütött ki, mely 20 hajót, számos naszádot és a régi hidat fölemeszté.

Trieszt, okt. 15. Corfuból okt. 12-ről jelentik, hogy oda a brit flottát az admirállal várják, mely ott fogna telelni, s az adriai tengert figyelemmel tartaná.

Turinből írják okt. 16-ról: Nagy levertség a miniszteriumban. Porosz- és Oroszország követi formáserint tiltakoztak a piemontiak Nápolyba nyomulása ellen, figyelembe nem vétel esetében az orosz követ uttleveit kívánja.

Lamoriciére és Smidt Rómába vártnak. Cordova tábornok Gaetába hivatott s parancs adatott ki egy új főtámadásra.

Nápolyból írják: A dictator hivatalában marad, Crispi eltávolították.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BECSI BÖRZE october 15-kén.

Állam-adósság.	penzben	áruban		penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.80	75.—	Ausztr. államvaspálya	257.50 258.50
5%-os metalliques	100 frt.	63.50	63.75	Nyugati vasut	178.50 179.—
Földtehermentesítések.				Pardubitzai vasut	114.— 115.—
5%-os magyarországi	100 frt.	66.50	67.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.50	64.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	144.— 145.—
5%-os erdélyi	100 frt.	62.50	63.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	150.25 150.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	108.—	110.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	92.50	93.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	55.— 57.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	37.50	38.—	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	81.—	82.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.25	36.75	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	— —
Palffy	40 ft pp.	34.35	34.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	113.25 113.50
Clary	40 ft pp.	35.—	35.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	— —
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	113.40 113.70
Windischgrätz	20 ft pp.	22.50	23.—	Hamburg 100 márk-bankó ft	100.20 100.40
Waldstein	20 ft pp.	25.—	25.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	132.30 132.50
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	52.70 52.80
Részvények.				Pénzmenek.	
Nemzeti bank ex div.)		754.—	755.—	Korona	18.30 —
Hitelintézet 200 frt.		169.20	169.40	Császári arany	6.36 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		538.—	540.—	Reczés arany	6.35 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		405.—	407.—	Napoleons'or	10.62 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		160.—	180.—	Orosz imperiale	10.92 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		340.—	350.—	Ezüst	132.75 —
Éjszakai vasut		1810.—	1812.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	32.75 —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1122)
20110.
1868.

Hirdetmény.

Ő cs. kir. apostoli Felsége folyó évi 6-ról kelt legfelsőbb határozatával legkegyelmesebben helybenhagyni méltóztatott, hogy a nép számára könnyebbités s a hatóságok számára ügyfolyam rövidítés végett a folyamatban levő sereg kiegészítésnél

1) Valamely folszabadítandó egyén atyja- vagy nagatyjának a sereg-kiegészítési törvény 13 ik §-ban a katonaság alóli fölmentés feltételei közt meghatározott életkora 70-ről 60 évre, s az e mellett tekintetbe nem jövő testvér életkora 15-ről 18 évre változtassék át.

2) Hogy az ezen törvény 21-ik §-ban foglalt folszabadítások az ott megállapított föltételek alatt az elosztható gazdaságok birtokánál is megengedethessenek, ha az ily gazdaságok elegendők egy öt személyből álló család önálló eltartására a nélkül, hogy az ily jövedelem négyszeres összegét túlhaladnák.

3) Hogy a sorshuzást a katonaságállástól külön lehessen választani (29 és 34 §§.)
Továbbá a magas belügyminiszterium a magas hadségi főigazgatósággal egyetértve, az érintett célból, a seregkiegészítési hivatalos utasítás határozataira vonatkozólag, következő könnyítéseknek behozatalát tanácsa megrendelendőnek:

a) A 12-ik §-hoz, hogy már azokat is köztudomásulag nem alkalmasoknak lehet nyilvánítani, kik csak 56 bécsi hüvelyknyi mértéket ütnek meg.

b) A 23-ik §-hoz, hogy az oly külföldi oktatási intézeteknél tanulók, melyek Ausztriára nézve államérvényes bizonyítványokat állítanak ki, az e tárgyban a belföldön tanulóakra nézve meg határozott rendszabályok teljesítése mellett a katonaság alóli fölmentethetnek.

c) A 37-ik §-hoz, hogy a vegyes fölmentési bizottmányok mindazokat kimustrálhassák, kik a minimal mértéket nem ütnek meg, mindazokat, kik oly testi hibákkal bírnak, melyeket a nem orvosok is könnyen felismerhetnek. (C) betű alatti csatolványa azon hivatalos utasításnak, mely a katona állító bizottmány elibe vitettnék orvosi megvizsgálataira iránt hozatott.

A vegyes fölmentési bizottmányok hatáskörének ezen megszüntetése azonban csak is az oly katonaköteles egyénekre vonatkozik, kik más okokból már a nélkül is meg kell hogy jelenjenek ezen bizottmány előtt.

Miről a magas belügyminiszteriumnak f. évi october 7-én 31235 /- 2234 szám alatti kibocsátott rendelet folytán általános kihirdetés történik.

Nagy-Szeben, october 12-én, 1860.

Az erdélyi cs. k. helytartóság.

NEM HIVATALOS.

(854) | 19/10 |

WOLFF J.

(10-12)

„MAGYAR KIRÁLY“ című gyógyszerárban Kolozsvárt legutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találtnak: Mindenféle hasonszervi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is.

Különbféle rugyantából, (Kautschuk) szébszi eszközök.

Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR.

Dr. Gölis-től Bécsben.

Valódi SEIDLITZI POR.

Valódi friss csuka májolej.

(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palackokban, és font száma.

BILINI SZELETKÉK, emésztő szer.

(992) | 19/10/1860. |

(4-5)

Főtörvényszéki vegyész és tanár dr. Kletzinsky V. ur véleménye bécsi fogorvos Popp J. G.

Anatherin-fogpásztájáról.

Ezen fogpásztá semminemű az egészségre kártékonyan ható részeket nem tartalmaz. Illo olajokból választott aromaticus állományai üdítőleg hatnak a lágy szjrészeket, az illatot kellemessé teszik, az élődi állat- és növénysszerveze-

teket a fogban és nyelvkörnyékén megölik, s továbbfejlesztésüket gátolják. Az ásványi részek tisztítólag hatnak a fogakra, a nélkül hogy a vegyszerek a fogzománcznak ártanának; a pásztá szervi vegyszerei tisztítják a nyálkahártyákat és fogakat, a nélkül hogy kárt okoznának, s a szájrég nyakos hártáit és sejtiszóvetét erősítik.

Bécs, november 1859.

Dr. Kletzinsky V. m. k.

(1121)

Egy nyelvtanár

ajánlja magát

a t. cz. közönség figyelmébe.

Órákat ad a francia, angol és olasz nyelvekből naponta kívánság szerint.

Bővebb értesítést vehetni Stein János könyvkereskedésében.

(1116)

Hirdetés.

A sz. sebesi cs. kir. járásban fekvő Drassó helységében a néhai Gróf Lázárféle udvarban, a jelen évi November hava 15-kén a hely színén tartandó közárverés útján készpénzért eladó lévén:

- a) Rozs — — — 2000 véka.
- b) Csős Törökbuza — 2500 „
- c) Széna — — — 258 „
- d) Sarju — — — 84 „

a megvenni szándékozók oly értesítéssel hivatalnak meg az irt napon tartandó közárverésre, hogy a mennyiben a szalmás gabona az irt időre nem lenne elcsépelhető, a további folytonos cséplésről az udvar fog ugyan intézkedni, de a vásárló köteleztetik minden hét végével a kicsépelet és felszort gabnát, a megvásárolt mennyiségig saját erején elszállítani — az el nem szállításból eredhető károkat, az udvar semmi szin alatti felelősséget magára nem vállalván.

(1102)

(4-4)

Kiadó kávéház! a kolozsvári nagy piacon fekvő „nemzeti szállodában“ egy utcára nyíló s több szobákból kávéháznak rendezendő localitás haszonbérbe kiadó — értekezhetni a tulajdonossal.

(1105)

(5-6)

Haszonbéri hirdetés.

Özveggy gróf Wass Györgyné szület. gróf Gyulai Franciska uró, volt Dobokamegyében Sz. Gothárd, Sz. Egyed és Pujon helységeiben fekvő majorsági birtoka, mely a kataszteri felvételek szerint az irt három helységek határain következő kiterjedésű:

- szántó összesen 292 hold
- kaszáló 148 „
- legelő 25 „
- szőlő 6 „
- nádas 120 „

s ezeken kívül tüzelésre való aránylagos beli fa rész a mintegy 300 holdnyi erdőkből, továbbá szép kiterjedésű udvartelepek lakházakkal és nagy kiterjedésű gyümölcsösökkel, s végre uavartelkekre épített házaakkal, a jövő 1861-dik év sz. György napján kezdődő három vagy több évre haszonbérbe adandó.

Bővebb értesítést vehetni, akár Pesten a mlgs grófnőtől Pest tükörutca 2-dik szám első emelet, akár Kolozsvárt külső monostorutczában 64-dik számú ház tulajdonosánál.

(1118)

(2-3)

Közgyűlés.

A m.-valkói t. cz. birtokos urak tisztelettel fölkértnék, hogy folyó hó 31-én Kolozsvárt a gróf Thoroczkaiféle háznál mlgs gróf Csáki György ur elnöklete alatt tartandó közgyűlésen sziveskedjenek minél számosabban megjelenni.

Incel, oct. 9. 1860.

Gyarmathy Miklós, mint a m.-valkói közhavások alinspector.

(1107)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi huzása f. év october 31-kén fog megtörténni.

A 4 769 675 o. é. forintból álló nyerő összeg 40 000, 30 000, 20 000 stb. forintos nyereményekre van osztva. A legkisebb nyeremény, a melynek mindegyikere ezen 40 forintos sorsjegyeknek kivétel nélkül esni kell: 60, 70, 75, 80 forint osztrák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Sámuelnél.

Stein Jánosnál Kolozsvárt

s általa minden könyvárusnál

kapható:

KUKLINÉ PRÉDIKÁCIÓI.

NÉHAJ MEGBOLDOGULT

KUKLI JÓNAS

hátrahagyott irataiból

összeszedte

KUKLI JÉRÉMIAS.

Ára 1 frt 20 kr. osztrák értékben.

MAGYAR-CZIGÁNY-ZENE?

Elmefuttatás

Liszt Ferencz

„Czigányokról“ irt könyve felett.

IRÁ

BRASSAI SÁMUEL.

Ára füzve 72 kr o. ért.

Ugyanott kapható:

TÖREDEK

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN
fenmaradt kéziratából.

Közi

TÖRÖK JÁNOS.

I. KÖTET:

HUNIA.

Ára 2 forint o. é.

BUDAPESTI SZEMLE.

Szerkeszti és kiadja

CSENGERY ANTAL.

3-dik évfolyam. 10 füzet ára 10 ujforint.

UTAZÁSI EMLÉKEK.

Irla

ORMÓS ZSIGMOND.

Első kötet megjelent. Tartalma: Bécs- és környékének alapos ismertetése, történeti vázlatokkal; ára 1 frt 50 kr.

A második kötet sajtó alatt van.